

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba
en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden
fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Brionplein Tel. 47
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor
elken regel meer 10 cts.

Curaçao en Nederland drie eeuwen één.

Niet slechts staatkundig, doch ook economisch en geestelijk.

Drie eeuwen lang samen voorspoed en tegenslag, vreugde en droefheid beleven, het moet een band leggen, welke nòch door den tijd, nòch door invloeden van buiten kan worden verbroken.

Aan den vooravond van de feestelijke herdenking der eenheid mogen wij ons nog eens klaar voor oogen stellen, dat de ware geest van eenheid geen waarden tegen elkaar afweegt, geen moeilijkheden zoekt, waar vriendschap kan beslechten, doch, bewust van elkanders waardeering, slechts de versterking der onderlinge banden op het oog heeft.

Wanneer wij in dezen geest aanstonds de feesten aanvangen, zal deze feestweek als een zegenrijk merkteken blijven geboekstaafd in de geschiedenis Curaçao-Nederland.

van Slobbe.

Hulde Dankbaarheid Trouw

van de

Curaçaosche Bevolking

aan

Hare Majesteit
Koningin Wilhelmina.

CURAÇAO-NEDERLAND.

Bij de aanstaande herdenking van CURAÇAO en NEDERLAND 300 jaar EEN post een woord van innigen dank.

Alles op het ondermaansche is betrekkelijk.

En als wij vragen: heeft Nederland voor Curaçao gedaan, wat het doen moest, sinds het geheel uit vrijen wil de voogdij over de West-Indische eilanden op zich nam, dan is het antwoord op deze vraag ook betrekkelijk.

Vergelijkten wij Nederland met andere kolonizeerende Mogendheden, dan mogen en moeten wij eerlijk en ronduit erkennen: Nederland heeft veel voor Curaçao gedaan, op velerlei gebied. Nederland heeft met Curaçao mee geleefd in zijn wel en wee. En wat het ten koste van vele offers gedaan heeft voor de geestelijke en stoffelijke ontwikkeling, geeft het recht op aller hartelijke dankbaarheid.

Daardoor is een band gelegd tusschen Curaçao en Nederland, die bij de huidige ontwikkeling niet slapper, wel hechter en inniger zal worden.

Deze dankbaarheid en deze band moge blijken bij de aanstaande Herdenkingsfeesten.

Doch er bestaat nog een andere band, veel vaster en inniger: de band tusschen KATHOLIEK CURAÇAO en KATHOLIEK NEDERLAND.

KATHOLIEK CURAÇAO heeft een eereschuld aan KATHOLIEK NEDERLAND, en KATHOLIEK NEDERLAND een eereplicht ten opzichte van KATHOLIEK CURAÇAO.

Katholiek Nederland heeft aan Curaçao gegeven het beste en edelste en dierbaarste, wat het bezat. Het heeft van zijn beste zonen en dochteren afstand gedaan, ten dienste van Curaçao. Het heeft zijn beste kinderen naar Curaçao gezonden, om er de weldaad te brengen van het ware Geloof, en er de weldaden van de ware Christelijke Beschaving te verspreiden. En dat met kwistige hand, geheel belangeloos en op allerlei gebied, zoowel van godsdienst als van onderwijs en ziekenverpleging.

Katholiek Curaçao is er van harte dankbaar voor.

Dit is de eereschuld van Katholiek Curaçao aan Katholiek Nederland, dat waarlijk trotsch mag zijn op hetgeen hier in de West, door Nederlandsche Missionarissen, zoowel vrouwelijke als mannelijke, met echt Nederlandschen moed en volharding, met Nederlandsche geldelijke offers is tot stand gebracht.

Katholiek Nederland heeft zich hier een onsterfelijk monument opgericht. Maar daarom rust ook op Katholiek Nederland de eereplicht, om hetgeen ten koste van zoveel offers, morele zoowel als finantieel, is tot stand gebracht, in stand te houden, — om te blijven geven het beste en dierbaarste, wat het bezit.

Wij stellen er hoogen prijs op, — en het is ons een aangename en dure plicht, om bij dit Herdenkingsfeest, openlijk onzen hartelijken dank te brengen aan de Nederlandsche Regering, aan onzen hooggeëerbiedigden Landvoogd, Zijne Excellentie Gouverneur B. W. Th. van Slobbe, aan zijne Hoogedele Voorgangers, — en vooral ook, aan de Nederlandsche Katholieken, voor al hetgeen zij zoo geheel belangeloos, voor Curaçao en zijn Bevolking, die ons boven alles dierbaar is, gedaan hebben.

De Goede God moge hen daarvoor ruimschoots zegenen en loonen.

† P. I. VERRIET,
Apost. Vicaris van Curaçao.

Curaçao,

bij de wisseling der eeuwen

en bij de keerpunten der geschiedenis.

Ao 1500.

Klein en onbeduidend, onvindbaar en nog minder dan een stip op de wereldkaart, is het eiland Curaçao.

Wazig, onherkenbaar als een nevelvlek, komt het langzaam opduiken uit den dichten schemer van het verleden.

Gelijk zijn rotswanden onzichtbaar voor het menschelek oog wegzinken in de peillooze diepten der Caraïbische Zee, zóó ligt het begin en opgang en voortschrijden zijner geschiedenis gedurende een tijdvak van tiensdallen eeuwen onnaspeurbaar verborgen achter een sluier, die door geen menscheleke micht kan worden opgelicht of verscheurd.

***

Wanneer en door wien de Curaçaosche bodem het eerst betreden is, wie de eerste bewoners van het eiland zijn geweest, welke Indianenstammen hier in den loop der eeuwen elkander bevochten, verdreven en opvolgden, is een geheim, dat nooit zal kunnen worden achterhaald.

Ao 1499 — Ao 1523 — Ao 1634.

Dat zijn de eerste drie lichtpunten die voor den nevel heenbreken. Ao 1499. — Zonder daarvoor eenig positief historisch bewijs of betrouwbare bron te noemen, verklaren de schijvers van den nieuweren tijd, dat Curaçao op het feest van Sint Anna, den 26n Juli 1499, door den Spanjaard ALONSO DE OJEDA ontdekt werd.

Hoogstens kin men door deductie en redeneering met eenigen grond van waarschijnlijkheid dien datum aannemen (1).

Wat de Italiaan AMERICO VESPUCCI, die mede aan dezen tocht deelnam, in zijn phantastisch reisverhaal op eigen naam geboekt heeft, de bijzonderheden, die hij bij dat bezoek aan ons eiland vermeldt, den gefingeerden naam van *Isla de Gigantes* (Eiland der Reuzen) dien hij aan ons eiland gaf, dat alles heeft veel schrijvers langen tijd op een dwaalspoor gebracht, doch kan gerust tot het rijk der fabelen verwezen worden. (1)

(1) Het valt buiten het kader van dit artikel, deze punten hier uitvoeriger toe te lichten. Ook de kwestie van de betekenis en oorsprong van den naam Curaçao moet ik tot een andere gelegenheid laten rusten.

Vijf en twintig jaren lang zwijgt de geschiedenis over Curaçao, totdat opeens een document van groote historische waarde den grondslag legt en de eerste betrouwbare bouwstoffen levert voor de geschiedenis van ons eiland.

Wij vernemen daaruit, dat de toenmalige bewoners van Curaçao langs een stroom van tranen en bloed in die jaren met de Spaansche beschaving hebben kennis gemaakt.

Om de door wreedheid en overmatigen arbeid gedunde bevolking van het eiland Española (Sto Domingo) wederom aan te vullen, hebben eenige avonturiers enkele kleinere Antillen van minder waarde *Islas Inditas*, waartoe ook Curaçao, Bonaire (Aruba??) behoorden, ontvolkt en de inwoners geroofd en weggevoerd.

Ao 1523. — JUAN DE AMPÍEZ, die op Sto. Domingo den post van *veedor* (opzichter) was, nam, maakt daar kennis met eenige dezer op Curaçao geroofde Indianen, die daar als slaven verkocht waren. Hij verneemt hun afkomst en geschiedenis en is getroffen door hun zacht en gedwee karakter en hun neiging voor het Christendom. Hij vraagt den Koning van Spanje eenige families dezer Indianen weer naar Curaçao te mogen terugvoeren, met streng verbod aan alle slavenhandelaars ze weer vandaar weg te rooven en hem het uitsluitend recht toe te kennen van *factor* of directeur over dit eiland en zijn nieuwe bevolking. Dat is de dageraad van de beschaving en van het Christendom voor ons eiland.

Stil en tevreden, niet door overmatigen arbeid gekweld, leven deze Indianen van den stam der *Caqueños*, gelijk hun stamgenooten aan de overgelegen kust van Coro (Venezuela) een eeuw lang onder het menschlievend bestuur van Juan de Ampiez en zijn opvolgers.

Ao 1634. — Aan dat onbewogen leven, gewijd aan landbouw en vee-teelt, komt plotseling een einde door de komst der Hollanders in 1634, — Families worden uiteengerukt.

Van de 450 Indianen blijven niet meer dan 20 families, bestaande uit 75 personen, bij de Hollanders op het eiland, terwijl al de overigen met de Spanjaarden naar Coro aan de Veste Kust worden weggevoerd. De achtergebleven inboorlingen, nu in heerdienst, leven

te midden der ruwe vreemde soldaten, die de Hollandsche bezetting vormen van het nieuw veroverd gebied.—

Ao 1639 — Ao 1648.

In de eerste jaren werpt het eiland voor de nieuwe bezitters geen winsten af. Het is veel meer een lastpost, waarvan de Compagnie zich op eer- volle wijze tracht te ontdoen.

Zoolang de oorlog met Spanje nog aanhoudt, heeft Curaçao voor de *Grêdte- yende West-Indische Compagnie* voornamelijk betekenis als basis om Spanje in deze streken afbreuk te doen. Maar toch reeds in 1639 en nog veel meer na den vrede van Munster in 1648 breken nieuwe inzichten baan. Geheel andere plannen van de nieuwe meesters openen betere perspectieven voor de welvaart en de toekomst van het nieuwe wingewest.

Men hoopt de eigen grond meer productief te maken door den invoer van betere werkkrachten, door de veel sterkere negerslaven van de West- kust van Afrika. Men droomt er van en slaagt boven verwachting Cu- raçao op te heffen tot een centrum van handel en scheepvaart en tot de sla- venmarkt van geheel West-Indië.

Ao 1600 — 1700

In deze eeuw is Curaçao geheel van betekenis veranderd.

Onder het beheer van Spanje nog een onbeduidende, vergeten, arme ko- lonie van Indianen, thans bij het einde der XVII eeuw reeds uitgegroeid tot een vrij belangrijk middelpunt van handel en scheepvaart; tot een bron van steeds toenemende winsten voor de W. I. Compagnie, die met haar uitgebreide vloot van West-Indiëvaarders de groote mededingster is ge- worden voor Spanje tot aanvoer van koloniale producten van Amerika op de Europeesche markt; beurtelings voor Engeland en Frankrijk tot een voor- werp van gloeienden naijver en stijgende annexielust.

Ao 1700 — 1800.

In het begin dezer eeuw (1705) worden de eerste zaden van den Katho- lieken Godsdienst uitgestrooid onder de nieuwe bevolking, zaden, die wel is waar ontkiemen, maar bij gemis aan geldelijke steun, door oneenigheid in eigen boezem en onvoldoend aantal priesters, ook door tegenwerking van buiten af niet tot weligen wasdom en tot rijken oogst gedijen. Geheel de- ze eeuw valt er hier nergens eenig spoor van tierig godsdienstig leven te bespeuren.

Ook op economisch gebied is het steeds een geregeld afwisselen van op- leving en tegenslag, een voortdurend worstelen tusschen vóór- en tegen- spreid. Op en rondom ons eiland ontmeten handel en scheepvaart telkens den weeromstuit van de herhaalde oorlogen tusschen de mogendheden in Europa, de vóór- en nadeelen, meestentijds enorme verliezen door de ka- perschepen, die door vriend en vijand worden uitgerust.

De laatste groote opbloei van Curaçao tengevolge van den Amerikaan- schen onafhankelijkheidsoorlog tijdens het bestuur van Gouverneur Rodé- re de la Bruguère (1762—1781) wordt te niet gedaan door een diepe in- zinking tijdens „een veelbewogen tijdvak“ van politieke woelingen, van ge- schillen en partijschappen, van gestook der Fransen van Guadeloupe, van stilstand van handel en scheepvaart, van isolering van het Moederland, en bij het einde dezer eeuw de opheffing en likwidatie van de West-Indi- sche Compagnie in 1791 en den geweldigen opstand der negerslaven in 1795 die de voorboden waren van nog grootere rampspoeden bij het begin der volgende eeuw.

Ao. 1803 — 1807 — 1816.

Aan de hopelooze verwarving kwam in 1800 een einde. Doch ten koste van de eigen onafhankelijkheid. De Fransen werden uitgedreven, maar een andere vreemdeling, even onbetrouwbaar, binnengelaten. Bij de komst van het Engelsche oorlogschip *Nereide*, onder kapitein Watkins, kwam het eiland onder protectoraat van Engeland. Wel gaf de vrede van Amiens reeds in Januari 1803 weer aan Curaçao haar eigen zelfstandigheid terug, doch het bracht geen vrede, geen rust en nog minder welvaart. Het was of alle ellenden tegelijk over de ongelukkige bewoners losbraken. Vij- andeliche invallen met brandstichting, beleg en blokkade, gebrek en hong- ersnood, duurte van levensmiddelen gingen hand aan hand en duurden onafgebroken voort tot den Nieuwjaarsdag van 1807, toen het eiland bij verrassing den Engelschen in handen viel, die het ruim 9 jaar in bezit hielden. Dit Engelsch tusschenbestuur bracht wel eenige rust en verademing, maar geen welvaart, evenmin als de jaren na 1816 onder het nieuwe Hol- landsche regiem.

Geheel Europa leefde nog onder de naweeën van de Napoleontische oor- logen, die den handel geknakt, de scheepvaart met lamheid geslagen, al de rijkdommen hadden opgeteerd. Zelfs Curaçao-vrijhaven (1827) miste de ver- hoopte magnetische wonderkracht om de verdwenen handel en scheep- vaart weer naar zich toe te trekken.

Dank zij den ongekenden langdurigen vrede kon het eiland zich weer uit- terst langzaam herstellen van de geleden verliezen of liever zich geleidelijk aanpassen aan de nieuwe toestanden zonder zich tot eenige welvaart te kunnen opwerken.

Ao. 1863.

Het gewichtigste keerpunt in de geschiedenis van ons eiland, de meest radicale ommekeer in het sociale leven zijner bewoners, een factor van ont- zaglijke betekenis om zijn verstrekkende gevolgen ook voor het Bestuur der Kolonie, was wel de Emancipatie, dat is de Afschaffing der Slavernij op 1 Juli 1863.

Dat deze ingrijpende verandering plaats vond zonder schok, niet ge- paard ging met geweld noch met wraaklofening was ongetwijfeld voor het grootste deel te danken aan het onvermoede streven en de taale volharding van den eersten Apostolischen Vicaris Mgr. M. J. Nieuwindt, die van zijn komst op Curaçao tot aan zijn dood (1824—1860) getracht heeft meer vooruitstrevende en menschelevende begrippen bij het Bestuur en de hogere klassen der bevolking ingang te doen vinden, die de groote voorvechter is geweest voor het goed recht ook van den slaaf op be- schaving, die door godsdienst en onderwijs hem tot een hooger zedelijk peil heeft opgevoerd.

In diezelfde mate maakte in dat tijdsbestek onder zijn energieke leiding ook het Katholicisme langzaam voortgang, zoodat bij zijn dood de grondslag gelegd was voor verderen opbouw, uitbreiding en bloei.

Het valt niet te ontkennen, dat dit Koninklijk Besluit van de vrijmaking van den slaaf onder sociaal oogpunt een dringende noodzakelijkheid was geworden en een onafwijsbare eis van onze moderne begrippen van be- schaving en opkomende democratie, maar het staat evenzeer vast, dat op economisch gebied d. i. K. B. voor het eiland en zijn bewoners eenige achter- uitgang bracht, en dat bij de nieuwe groepering der bevolking deze over- gang nog langen tijd ongunstig nawerkte, omdat het zoo moeilijk viel zich aan den nieuwen stand van zaken aan te passen en te gewennen.

***

Het was natuurlijk niet te verwachten, dat een klein eiland gelijk Cu- raçao, nog veel geringer in oppervlakte dan de kleinste Hollandsche provincie, zoo ver afgelegen buiten het wereldverkeer, meestal noodlijdend, gelijken tred kon houden met den economischen en technischen vooruitgang van het moederland in de laatste helft der vorige eeuw.

Maar eenige vooruitgang was er toch zeker wel. Belangrijke verbetering in het stadsverkeer door de verbinding der beide stadsdeelen over de haven kwam tot stand eerst door de Ferrybooten op 20 November 1882 en weinige jaren later door de opening der *Koningin Emmabrug*, en door het telefonisch verkeer in de stad. Zelfs was Curaçao de meeste steden in Holland lang vóór met de electriche straatverlichting sedert 1895.

Eindelijk geraakte Curaçao ook uit haar isolement, toen het in 1889 door de Franche Kabel werd aangesloten bij het telegraphisch wereldnet, toen ver- schillende stoomvaartlijnen ook onze haven opnamen in hun vaarplan, reeds op 25 April 1871 door de komst van het S.S. *Bavaria* van de Deutsche Hapaglijn, de Amerikaanse Red., D. line in 1882, en de komst van het S.S. *Oranje Nassau* op 23 April 1884 de opening van de K.W.I.M. aankon- digde.

Hoezeer Curaçao hiermede naar buiten in aanzien won, en onder de eigen bevolking voor velen baat bracht, kon men dit nog geen toeverstaf noe- men, die welvaart en voorspoed voor allen uit de barre rots sloeg.

Nog op het einde der XIXe eeuw noemde het 2de Kamerlid H. van Kol Curaçao „een noodlijdende kolonie“ en met de 14 middelen, die hij ter ver- betering aanpreef, werden in meer of mindere mate proeven genomen en kapitale sommen ten koste gelegd, vooral den landbouw was in die dagen de groote illusie, die onfeilbaar zeker redding zou brengen. Zelfs een land- bouw-specialiteit werd als gouverneur aangesteld, met het pover resultaat, dat vele jaren achtereen utopieën gewekt, die nimmer verwezenlijkt zijn, dat tienduizenden guldens aan proeven verslonden werden, die slechts voordeel brachten voor weinigen en dat Curaçao in denzelfden staat van decadentie en de bevolking in nog grooter teleurstelling bleef dan voorheen.

Het grootste succés van de bemoeiingen van VAN KOL is zonder twijfel geweest, dat Curaçao telken jare bij de begroting in de 2e Kamer meer de aandacht trok en in het moederland meer bekendheid verwierf.

Het jaar der eeuwswisseling

Ao 1900

sloot over Curaçao en liet het nog zonder hoopvolle vooruitzichten op een werkelijke opleving, maar daarentegen alle standen onzer samenleving in een gemoeidelijke eenvoud, één en afhankelijk en saamenhoorig gelijk 25 jaar te voren.

Er zouden nog bijna 20 jaar voorbijgegaan, alvorens de groote *Aufzwing* intrad door de komst der *Bataafsche* en de stichting der Curaçaosche- Petroleum-Industrie) Maatschappij, die een economische opbloei en een stijging der bevolking zoals nooit te voren ten gevolge had en het scheep- vaartverkeer in onze haven omhoogstuwde tot zelfs boven dat van Amsterdam en Curaçao de plaats aanwees na Rotterdam in rang als de tweede zeehaven van Nederland en zijn koloniën.

Ao 1930.

De geweldige wereldcrisis heeft ook Curaçao gevoelige deuken en schram- men toegebracht en onze weelde aan stukken geslagen.

De eerste stooten werden opgevangen door de talrijke vreemdeelingen, die bij de toenemende vraag naar steeds meer werkkrachten zich hier de laa- ste jaren genesteld hadden.

Met de groote uittocht van eenige duizenden West-Indiërs, Venezolanen en andere vreemde elementen van talloze andere naties, verdween ook de weelde, daalde langzaam het levenspeil, werd door veel winkeliers en handelszaken evenveel verlies geleden als te voren door hen buitensporige winsten gemaakt waren.

Wij leven nu nog in een overgangstijdperk en het valt velen nog steeds uiterst moeilijk zich aan den nieuwen toestand van normalisatie aan te passen.

Vergeleken met de meeste landen van Europa en Amerika en met de an- dere Nederlandsche gebiedsdeelen neemt Curaçao een bevoorrechte en bijna benijdenswaardige plaats in.

Onze economische toestand is niet zoo donker, laat zich zelfs hoopvol aanzien.

***

Theoretisch beschouwd is het stellig eerder te verwachten dan uitgeslo- ten, dat op den langen duur, misschien zelfs binnen afzienbaren tijd de petroleumbronnen van Venezuela hun productievermogen zullen zien ver- minderen of zelfs verliezen. En dan is het met de welvaart van Curaçao voor goed gedaan, want het groote steeds dreigende gevaar voor Curaçao is, dat zijn bloei staat of valt met de Petroleum-Industrie.

Iets anders, waarop de bloei van ons eiland kan steunen of drijven, be- staat er niet.

De Phosphaat-ontginning van Newport (Sta Barbara) is niet onuitputtelijk. Zij is zeker een hulpmiddel van betekenis, die echter ook door de wereldcrisis als middel van werkverschaffing reeds aan waarde heeft ingeboet en toch nooit aan meer dan een paar honderd arbeiders een matig weekloon kan verschaffen.

De landbouw is niets meer en tot een veel lager peil van onbedu- dende afgezaakt dan vóór den oorlog, zoodat bijna geen enkele plantage nog redelijke winsten afwerpt.

En andere industrieën en natuurlijke hulpmiddelen zijn er nog niet gevonden.

De groote opbloei van Curaçao heeft met het levenspeil ook de loonstan- daard met geweld omhoog gedreven en al is deze door de inzinking weer wat gedaald, toch nog veel hooger gebleven dan vóór den oorlog, terwijl zonder de petroleum-industrie geen noemenswaardig aantal personen door hun ambacht hier geregeld werk en een redelijk bestaan of levensonderhoud zouden vinden.

Vooralsnog is er geen reden voor pessimisme. Laten we vol hoop, maar niet zorgeloos, de toekomst tegemoet gaan —

P. A. EUWENS, O. P.

HONDERD JAREN GELEDEN.

Het kwam ons teroore, dat dit ve- len onzer lezers wel gaarne wilden we- ten hoe dit feest van de Vereeniging van Curaçao met Holland vroeger dus één eeuw (in 1834) en een halve eeuw geleden (in 1884) gevierd is.

Om hun nieuwsgierigheid op dit punt te bevredigen, hebben we in oude contracten en documenten een- nagesaafd, wat daaromtrent stond opgetekend. Als eerste resultaat van dit onderzoek volgt hieronder iets om de feestviering van een eeuw geleden in 1834.

In de *Curaçaosche Courant* van 1834 vonden we in de vier achtereenvolgen- de nummers van den 5, 12, 19 en 26 Juli de volgende proclamatie (aankon- diging) van den Gouverneur (Destijds van 1828 — 1845 stond Curaçao recht- streeks onder den Gouverneur van Su- riname. Daarom moest in de jaren onze Gouverneur zich tevreden stellen met den titel van *Gezaghebber*. En de- ze opperste functionarissen van de an- dere eilanden heetten toen *Comman- deurs*.)

Aankondiging.

De Gezaghebber van de Kolonie Cu- raçao en onderhoorige Eilanden.

Aan alle Burgers en Ingezetenen de- zer Kolonie. salut!

Op 29sten Juli aanstaande, (1834) verstrikt de tweede eeuw der eerste planting van Neerlands vlag op dit Eiland.

Niet alle volkplantingen, wier eerste kiem uit Nederland's magt en groot- held ontsprong, genieten het geluk van deze kolonie om zich, na verloop van twee eeuwen, onder zijne vlug terug te vinden, waarmede haar ontstaan, hare opkomst en bloei, waarmede Uwe gewoonten, zeden en instellingen, waar- mede zoo vele onderscheidene maar altijd gewichtige herinneringen, elken weldenkende onder U verbinden.

In de afwisseling van voor- en te- genspoed, uit der eeuwen schoot ont- wikkeld, heeft deze Kolonie, gewis, doch met anderen gedeeld.— Geeft een blik op het voorlede U troost, een blik op Oud Nederland leere U volharder in elke welgemeende p- ping tot verbetering van den toestand dezer Kolonie, en onze beminde Ko- ning zal by den eind-blik het plegt- anker uwer hoop in de toekomst zijn.

Het tweede eeuwfeest willen wij vie- ren: maar het zoude geene vreugde- dag zijn, moest hij onder de omstan- digheden, waar n wy verkeerden, zulks ten koste wezen der Koloniale Kas.

Wy hebben daarom goedgevonden en verstaan te bepalen gelyk wy be- palen by deze:

1. De dag van den 29sten Juli an- staande zal als algemeenen feestdag op dit en onderhoorige Eilanden wor- den afgezonderd, tot viering van het tweede eeuwfeest der planting van Neerlands vlag op dit Eiland.

2. Met zons-opgang van dien dag zullen, by het doen van een kanon- schot van het Fort Amsterdam, op alle forten en op de alsdan alhier liggende oorlogs- en koopvaardyschepen de

vlaggen worden geheschen, die by een gelijk schot met zonsopgang zullen worden gestreken.

3. Te 9 ure zal in de onderschei- dene kerken Godsdienstoefening wor- den gehouden.

4. Te 11 ure, na het eindigen van de Godsdienstoefeningen, zullen de onderscheidene gewapende Corpsen binnen het Fort Amsterdam optrekken, ten einde groote parade te houden.

5. Alsmede zal aan boord van het alsdan binnen deze haven zijnde oor- logschip of schepen groote parade worden gehouden.

6. Na den afloop der parade, en wel te 12 ure, zal op het Gouver- nementsHuis binnen het Fort Amster- dam auditie worden verleend.

7. Te 12 ure eindelijk zal van het Fort Amsterdam een saluut van 21 schoten gedaan, en door een gelijk getal schoten van een van Zijner Ma- jesteits schepen beantwoord worden.

8. Overigens zal op de Eilanden Bonaire en Aruba de viering van den opgemelden dag door de respectieve Commandeurs, overeenkomstig met de localiteit aldaar worden geregeld.

En op dat niemand hiervan onwe- tendheid komen voor te wenden, zal deze op dit en de onderhoorige Ei- landen worden gepubliceerd en geaf- figeerd als naar gewoonte.

Gedaan op Curaçao

den 30sten Juni 1834.

RAMMELMAN ELSEVIER.

Ter ordonnantie,

I. J. RAMMELMAN ELSEVIER R. Jn.

Koloniale Secretaris.

Verslag van de feestviering volgens de *Curaçaosche Courant* van 2 Augustus 1834.

Verleden Dinsdag den 29 dezer, heeft de viering van het tweede eeuw- feest der planting van Neerlands vlag op dit eiland plaats gehad. Des mor- gens met den opgang der zon, na een seinschot, werden de schepen in de haven met vlaggen versierd.

Te 9 ure begon de godsdienstoefening in de onderscheidene kerken. Te 11 ure na de godsdienst oefening trok de ge- wapende magt, de Schutterij en het Garnizoen, binnen het fort Amsterdam op in parade, en werd door den Hoog Edel Gestrengen Heer Gezaghebber dezer kolonie in oogenschouw ge- nomen. Te 12 ure werden er van het fort Amsterdam en Z. H. Brick „*Echo*“ saluutschoten gedaan; waarnaar door Zijn Edel Gestrengte auditie is ver- leend aan de leden van den Kolonia- len Raad en den president en Leden van de Regtbank der kolonie; aan de Bevelhebbers en Officieren der Schut- terij, van den Landstorm, van Z. M. Brick *Echo* en van het garnizoen; aan de predikanten en Kerkenraden der onderscheidene gemeenten alhier; en aan eenige ambtenaren en ingezete- nen. Deze heuglijke dag werd be- sloten met een intekenings danspar- ly, welke tot laat na middernacht vro- yk geduurd heeft.

Bij de godsdienstige feestviering in de kerk der Protestanten, werd men

algemeen gesticht door het aanhooren eener Kerkrede over Ps. 143 v. 5. *Ik denk aan de dagen van ouds.*

De leeraar gaf den Toehoorderen: *Herinneringen uit en sedert den tijd der eerste planting van Nederlands vlag op ons Eiland.* Namelijk: Het aandenken aan de eerste planting van Nederlands vlag op Curaçao.

I. Herinnert ons- den toen nog voortdurende worstelstrijd van ons Vaderland, doch ook- de vaderlands- liefde en dapperheid onzer voorvade- ren.

II. Herinnert ons- den toen gerin- gen aanbouw van ons Eiland door weinige en trage handen, en evenzo- deszelfs daarna allengs toenemende be- volking en bloei door Nederlandsche nijverheid.

III. Herinnert ons- de byzondere lot- gevallen, hetzelve sedert overgekomen, en tevens den keergang van zyne wel- vaart.

IV. Herinnert ons- ons geloof — dat al dit gebeurde onder een hoog- bestuur gebeurd is, en — dat toe- komend alle welvaart van dit Gods- bestuur moet komen.

***

Verdere bijzonderheden over versie- ringen of andere uitingen van bijzon- der feestvreugden vonden we nergens opgetekend.

Misschien stellen sommige onzer le- zers wel belang in het volgende:

Over het algemeen kan men de maand Juli geen bijzondere regenmaand noemen, veeleer het tegendeel. Slechts bij hooge uitzondering of wel bij een orkaanjaar of wanneer zeldzaam de re- gentij heel vroeg invalt, kan men in deze maand meer regen verwachten. Zoo iets schijnt er in 1834 gebeurd te zijn. Wij vonden daaromtrent het volgende aangetekend:

„De jongst verlopen maand Juli (van 1834) is voor het eiland een gun- stige maand geweest ten opzichte van den regen. Sedert den 28n Juni tot het einde van Juli hebben wij ons mogen verblijden met regens, welke bijna alle dagen, doch niet overal en even zwaar geweest zijn. In de laatste dagen van Juli, van den 22 tot 27 Juli heeft het op onderscheidene pla- aken vrij zwaar geregend, de regen van 27 ging vergezeld van hevigen wind uit het Noord Oosten, welke ruim drie uur aanhield, en hier en daar op de plantages eenige schaden aan boom- en huizen heeft aangericht.

Vermoedelijk zal dit wel met orkaan in de Caribische Zee in verband ge- staan hebben.

***

50 Jaar geleden.

De eerste voorbereiding voor het Herdenkingsfeest van de 250 jarige ve- eeniging van Curaçao met Holland in 1884, begon reeds onder weinig bemoe- digende omstandigheden wegens de ontvangsten berichten van de ernstige ziekte van den Prins van Oranje, Kroonprins Alexander.—

Gouverneur N. van den Brandhof (1882 — 1890) had tegen Donderdag 3 Juli een 30 tal voornamen ingeze- tenen ter vergadering opgeroepen om de plannen der naderende feestviering te bespreken. Doch eenige dagen van te- voren meldde een telegram uit New- York van 23 Juni den dood van den Kroonprins. Ofschoon de Gouverneur nog geen officieel bericht uit den Haag ontvangen had, gelastte hij toch de genoemde vergadering af. Eerst op Zon- dag 5 Juli kwam dit officieel telegram, waarna de Gouverneur als teeken van rouw alle openbare feestelijkhe- den verbood en alleen tot godsdienstige herdenking in de verschillende ker- ken zij toestemming gaf, zooda de volgende publicatie aan de ingeze- tenen bekend maakte.

GOVERNEMENTS BESLUIT

Van Woensdag 23 Juli 1884 No. 393.

DE GOVERNEUR

(N. VAN DEN BRANDHOF)

Gelet, dat op den 29n dezer maand het 250 jaren geleden zal zijn, dat op Curaçao de Nederlandsche vlag werd geplant.

Overwegende, dat de rouw, waarin de Nederlandsche natie en ook de in- gezetenen van Curaçao gedompeld zijn wegens het overlijden van den Prins van Oranje, eene feestelijke herden- king van die heuglijke gebeurtenis niet toelaat;

Overwegende voorts, dat die ge- beurtenis evenwel van te veel gewicht en te zegenrijke gevolgen voor dit eiland is geweest, om den dag van den 29n dezer onopgemerkt te mogen laten voorbijgaan;

HEEFT GOEDGEVONDEN:

- A. Te bepalen:
- Op Dinsdag den 29n Juli a.s. wor- den met zonsopgang van alle in de haven liggende schepen, van de forten en van alle Gouvernements- gebouwen, waar dat bij festivitei- ten gebruikelijk is, de vlaggen ge- heschen. Zij worden niet voor zons- ondergang gestreken.
- Bij het hijschen der vlaggen van de forten, zal er uit het geschut van het Waterfort een saluut ge- daan worden van 21 schoten.
- B. De Kerkraden der Vereenigde Protestantsche gemeente, der Ne- derlandsche Portugesche Israëli- tische gemeente, en der Nederland- sche Hervormde Israëlietische ge- meente, en den Bisschop van Cu- raçao f. p. i. en Apostolisch Vicaris

van Curaçao uit te noodigen, of op den 29n Juli a.s. in de ker- ken hunner respectieve gemeente Godsdienstoefening te doen hou- den.

Afschrift enz.
Voor extract uit het Gouvern- ments-Journaal,

De Gouvernements-Secretaris

Heilmund.

Onder datum van 29 Juli verzond de toenmalige Apostolische Vicaris Mgr. H. J. A. van Ewijk (1870-1886) een herderlijk schrijven, waarin Z. O. H. na een korte inleiding over ons tijdelijk leven hier op aarde, en het vader- land waartoe wij behooren, aldus ver- volgt:

„De natuur nu heeft ons liefde voor het vaderland ingeschapen; want even- gelijk wij van nature degenen bemie- nen, aan wie wij onze geboorte te dan- ken hebben, d. i. onze ouders, zoo ook hebben wij, door diezelfde natuur ge- dreven, dien grond lief waarop die ge- boorte heeft plaats gehad. Derhalve door de natuur gedreven beminnen wij ons vaderland, wij deelen in zijn ramp- en voorspoed, niet alleen zijn wij trotsch op zijne glories, maar wij her- denken ook zijn herinneringen met vreugde en dankbaarheid. Met *vreugde*, omdat, hoe gering ook die gebeurte- nissen mogen schijnen in het oog van den vreemdeling, wij alles hoogschat- ten wat onze geboortegrond aangaf; met *dankbaarheid*, omdat die gebeur- tenissen ons groote weldaden hebben aangebracht.

Een dezer herinneringen zullen wij aanst. Dinsdag vieren. Den 29 Juli na- melijk zal het tweehonderd en vijftig jaar geleden zijn, dat de Nederlandsche vlag voor 't eerst op onze Curaçaosche eilanden geplant is. Dit feit zullen wij op dien dag met gevoelens van *vreug- de* en *dankbaarheid* herdenken; van *vreugde* (die wij evenwel, omdat de na- tie in rouw is over den dood van haren Kroonprins, niet luide door uiterlijke feestvieringen zullen uitspreken) over de heilrijke gevolgen welke dit feit voor ons gehad heeft; van *dankbaar- heid* voor het vele goede, dat het ons heeft aangebracht. Immers, B. G. zij begrijpt zeer gemakkelijk, welk voor- deel het ons heeft aangebracht, dat de Nederlandsche vlag gedurende twee en een halve eeuw over deze eilanden ge- waaid heeft; omdat zij weet, dat eene der voornaamste vereischten dat een volk gelukkig zij, is, dat het vrede en orde bezit. Welnu gedurende de twee-honderd en vijftig jaren dat de Nederlandsche vlag ook die van de- ze eilanden is, hebben vrede en orde bijna onafgebroken hier geheerscht. Hoe groot dit geluk is, zien wij het best, wanneer wij onze oogen slaan op de landen die ons omrin- gen. Bijna alle zijn in vergelijking van onze eilanden rijk; hun grond is boven mate vruchtbaar, de noodige regens laten zich zelden wachten, van daar dat hun bodem, met zeer gerin- gen arbeid der bewoners, overvloedige vruchten voortbrengt. Toch zijn die bewoners niet gelukkig, omdat vrede en orde hun ontbreken. De eene revolutie volgt de andere op; het gevolg daarvan is, dat men ook op den rijksten bodem niet zelden ge- brek lijdt, en de mildste natuur ver- hinderd wordt hare vruchten voort te brengen. Onze eilanden integendeel zijn schaarsch door de natuur bedeeld, slechts door moeten lijf en harden arbeid brengen zij eenige schamele vruchten voort. Toch zijn hunne be- woners gelukkig, omdat zij onder vele andere ook deze twee voorrechten be- zitten, dat vrede en orde bij hen heer- schen.

Wij zijn dit verschildigd aan de vlag, die ons reeds sedert zoo lang overwaaid heeft. Geen wonder dan, B. G. dat wij den dag herdenken, waar- op die vlag voor 't eerst op onze ei- landen geplant is. Laat ons dan op dien dag die vaderlandsche banier be- groeten als een der middelen, waarvan Gods weldadige Voorzienigheid zich bedient heeft, om ons tijdelijk geluk aan te brengen. Maar dan ook moet op dien dag een gevoel van dankbaar- heid ons hart vervullen jegens dien- zelfden God, inachtig dat Hij ons door zijn H. Geest in het Boek der Spreuken gezegd heeft: *Door Mij re- gereer de koningen, en maken de wet- gevers rechtvaardige wetten.*

Wij bepalen derhalve, dat op aan- staanden Dinsdag, of op den Zondag daaraangvolgende, de lofzang *Te Deum* in de Kerken van Ons Vicariaat, des morgens na de H. Mis, gezongen worde.

En zal dit Ons Herderlijk schrijven op den Zondag na ontvangst volgens gebruikelijke wijze worden voorgelezen.

Gegeven te Curaçao den 29 Juli 1884.

De Bisschop - Apostolisch Vicaris voornoemd,

H. J. A. VAN EWIJK.

***

Curaçao's ingezetenen konden, we- gens de rouw, die zij nog dragen over den dood van den Geliefden Prins van Oranje den heuchelijken 29n Juli niet met uitwendig feestelijkheden herden- ken. Maar ook de godsdienstige vier- ring van den jubeldag werd door den regen, die op dien morgen bij stroomen van den hemel viel, voor een groot gedeelte belet. Nauwelijks ech- ter klaarde de lucht, om 8 uren, een weinig op, of de plechtige tonen van de gewijde klokken der St. Anna riepen de geloovigen kerkwaarts. Spoedig was het Huis Gods, als op

Naar Santa Marta, Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal en	Pto. Simon :
SS. „Crijnsen“	1 Augustus
MS. „Colombia“	12 Augustus
SS. „Venezuela“	19 Augustus
Naar Pto. Cabello, La Guaira, Trinidad, Barbados, Plymouth, Havre, Amsterdam en Hamburg :	
SS. „Simon Bolivar“	2 Augustus
SS. „Crijnsen“	16 Augustus
MS. „Colombia“	30 Augustus
Naar Port au Prince en New-York :	
SS. „Cottica“	6 Augustus
SS. „Van Rensselaer“	27 Augustus
Naar Pto Cabello, La Guaira, Guanta, Cumaná, Pampatar, Carúpano, Trinidad, Georgetown, Paramaribo, Madeira, Plymouth, Havre en Amsterdam :	
SS. „Stuyvesant“	5 Augustus
SS. „Cottica“	26 Augustus
Naar Pto Cabello en New York :	
SS. „Astrea“	27 Juli
SS. „Flora“	3 Augustus
Naar La Guaira (direct) :	
SS. „El Libertador“	25 Juli
Naar Cristobal en Zuid Pacific Kust :	
SS. „Baarn“	8 Augustus
SS. „Bodegraven“	29 Augustus
Direct naar Liverpool en Rotterdam :	
SS. „Barneveld“	9 Augustus
SS. „Boskoop“	30 Augustus
Naar San Pedro d Macoris en Sto. Domingo : ongeveer	
SS. „Midas“	3 Augustus
Naar Haitiaansche- en Lombijansche Havens : ongeveer	
SS. „Atlas“	4 Augustus
Naar Aruba en Maracaibo :	
SS. „El Libertador“	Zondag 22 Juli 5 p.m.
SS. „Flora“	Woensdag 25 Juli 5 p.m.
SS. „El Libertador“	Vrijdag 29 juli 11 a.m.
SS. „El Libertador“	Maandag 30 Juli 11 a.m.
SS. „Luna“	Woensdag 1 Aug. 5 p.m.
Naar Bonaire, St. Thomas, St. Martin, Saba, St. Eustatius & St. Kitts :	
SS. „Sarait“	4 Augustus

